

~~F~~ 738.
~~D~~ A 2232.
~~W~~

I. 738.

Õppetus

neife,

kes linnades ehk maal, kõrtsudes, jogima-
jades, kabbakutes, õllepoedes, sisesõitmise
kohtades ja trahterites

winadega, õlle ja tubbakaga

kauplewad.

Tallinnas, 1867.

Trükkitud J. S. Gressfeli kirjabega.

Von der Censur gestattet.

Reval, den 18. December 1867.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

49423

Gestima kubbermangu affiis-
wallitjuse polest kulutud.

Õ p p e t u s

neise, kes liinades ehk maal, kõrtsudes, jogimajades, kabbakutes, õllepoedes, sisesföitmise kohtades ja trahterites winadega, õlle ja tubbakaga kauplewad.

I. Kauplemise piletide ostmisest.

1) Iggaüks, olgu ommaniik ehk rentnik, kes ühhe kõrtsu, jogimaja, kabbaka, õllepoe, sisesföitmise kohha ehk trahteri tahhab piddada, peab jeks ühhe kauplemise pileti framikaupa-müümiseks ostma. Kes liinades trahteri kohti peawad ja liinna maifudeks eennam, kui 200 rubla maksawad, need peawad teise kildi kauplemise-pileti ommale ostma.

2) Kauplemise-piletid framikauba müümiseks maksawad Talliinas ja Narwa liinns 15 rubla, Saremal ning teiste Gestima kubbermangu liinns ja maal maksawad nad 10 rubla; teise kildi kauplemise-piletide hind on Talliinas ja Narwa liinns 45, ja teiste kohtades 35 rubla.

3) Need mümise kohha piddajad, kus jofisi müakse, kelle pealt akšisi wõetakse, peawad ommale wõtma kauplemise-pilleti framikaupa-mümiseks, tubbaka põlletamise pilleti ja wina patenti kirja; agga sisesõitmise kohtadele liina-des, ja trahteridete iggas kohhas, peawad nad weel peale sebda ühhe poe-pilleti wõtma.

4) Kui moisnik ehk moisa rentnik omma kõrtsu-desse omma tehtud jogid annab müia, kelle pealt akšisi wõetakse, siis ei prugi temma kauplemise-pilletit osta, agga kui legi ühhe nisugguse kõrtsu rendi peale wõttab, se peab ommale ühhe kauplemise-pilleti ostma; kui kõrtsnik kõrtsu kõrwas ka ühhe poe peab, siis peab temma poe tarwis weel ühhe poe-pilleti ostma.

5) Kes frami kauplemise pilleti on wõtnud kellel on lubba nelli kauplemise kohta piddada, kes ennam tah-hab piddada, peab teise kilbi kauplemise pilleti ostma. Kui kõrtsnik kõrtsu kõrwas ühhe poe peab, siis peab temma weel ühhe poe-pilleti ostma.

6) Igga kõrtsu piddaja, kellel mittu mümise kohta on (kõrtsud j. u. t.) peab igga kohha peale, kus ta isse kaupa ei mü, ühte müjat ehk kõrtsniku pannema, kes omma ette üks 5 rublane kauba-selli (kommi-) pillet peab ostma.

7) Ühhe kauplemise-pilleti peal on freisis iggas kohhas lubba ölle, wina ja tubbaka mümise kohti pid-dada, agga igga freisile peab isse kauplemise-pillet sama ostetud. Kommi-pillet sawad kelle innimese nimme peale wäljaantud, kes neid ostab. Kui perremehhed ennast wah-

hetawad, ehk müümise kohhad sawad teise kohta pandud, siis ei olle kõrtsmikul uši kommi=pilletişi tarwis osta, waid wõttab wannad pilletid ue koha peale kasa.

8) Kauplemise= ja kommi=pilletid aasta peale ning esimese pole ette, peawad Novembri= ja Deetsembri=kuus, ja teise pole ette Juni=kuus, sama kohhaldastest rentereist wäljamõetud; kes kauplemise=pilletit tahhab osta, peab rentereis tunnistuse kirja omma kohtuwannemate polest ettenäitama, et tal seks lubba on.

II. Patentide ostmisest.

9) Kes onmale jedda õigust tahhab sada, et tal lubba on wina, jodawad winad, napsusi ja õllut müa, peab seatud patenti ostma, ilma patentita ei olle neid mitte lubba müa.

10) Patentid on terve= ehk pole=aastased, ja patenti rahha on:

Talliinas: teiste kohtades:

Sogimajade, kabbakate, kõrtsude		
ja sisesõitmise kohtade ette	100 rub.	30 rubl.
maa kõrtsude ette		10 rubl.
õllepoede ette	25 rub.	10 rubl.
trahteride ette	50 "	15 "

Pole aastase patentide hind on pool jeddasinnast rahha.

Ujaldaste müümise kohtade ette, iggal ladal ja näddalal 5 rubl.

Wiinkeldrite ette ladal, kui paigal ja kohhal saab jodud, siis igga lada ja näddala ette .

10 rubl.

11) Iggaüks, kes kõrtsusi ja trahterisi j. n. t. k. peawad kus jolisi on paigal ja kohhal müa, peawad segi-pärrast et nad kül tubbakaft ei mü, selle õiguse ette, et nende kaubamümise kohhal võib tubbakaft põlletada üks tubbaka-põlletamise-pillet rentereist ostma, kelle hind on:

Tallinnas, Narwa	
liinas, Haapsalus ja	teiste
Kurrejare liinas:	kohtade peal:

Kõrtsude, kabbakate ja sissesõit-

mise kohtade ette	5 rubl.	3 rubl.
trahteride ette	10 "	5 "

12) Kes onmale ühhe patenti sowib, ostab rentereist seatud patenti-lehhe ja annab, kui ta tahhab esimese pole aasta peale sada, Nowembri- ja Deetsembri-kuus, agga kui teise pole peale, siis Juni-kuus, sedda palwekirjaga kohhaldase kreis aktsi-wallitsuse kätte, kreisi, liina, kohha, moisa, kõrtsu ja trahteri nimme üllsandades, pallub temma onmale patenti-kirja. Palwe-kirja kõrwas peab ollema a) patentileht, b) liina maistrati- ehk wogtei-kohtu lubbakirri, ehk moisa herra, kelle Ma peal mümise koht seisab, c) kauplemise-pillet, mis enne peab ollema-ostetud rentereist ja üks kommi-pillet (wata kuendama punkti al) kui sedda tarwis on, d) ja tubbaka-põlletamise-pillet, mis igga mümise kohha tarwis peab ostetud sama.

1-ne tähhendus. Kauplemise-pilletid ja patentilehhed ei woi üks inimene teise kätte prukimiseks anda, juhtub

se surrema, kelle nimme peale need pabberid on wäljaantud, siis wõiwad temma pärriad jedde kohta ni kuu piddada, kunni pabberite aeg ümber on.

2-ne tähendus. Jokide mümised ei woi mitte ühhest kohhast teisele panna, kui ei olle uut patentilehte wõetud; agga liinades ja maal ühhe moisa rajades wõiwad nemmad ühhest majast teise sisse pandud sada, ja peab siis jedda kreis aksiji-wallitsusele ülesantama, et temma jedda patenti peale ärramärfib.

3-mas tähendus. Patentid ei ja Ma kõrtsudele mitte kõrtsu perremehhe, waid kõrtsu nimme peal wäljaantud; kõrtsud woiwad ühhe perremehhe käest teise kätte minna ilma, et seks uut patentilehte on tarwis osta, agga kui kõrtsmikul enne kauplemise-pilletit ep olle olnud, siis peab temma ühhe pilleti ostma.

4-jas tähendus. Lubbakirjad kauplemise kohha piddamises on igga ford nelja aasta peale wäljapandud, kui lühhemat aega isseärranes ei olle nimmetatud; neid ei tohhi kellegi kätte prufimiseks anda. Sadade peal woiwad ajaldased jokide mümise kohhad assutud sada ilma lubbakirjata, agga moisnikude Ma peal mitte ilma moisa herra lubbakirjata.

13) Kes liinas ühhe trahteri tahhab piddada, peab liina maistrati- ehk wogtei-kohtust seks lubba palluma, ja kes maal ühhe trahteri tahhab wõtta, peab kameraalhowi-kohtust lubba palluma. Ta peab kameraalhowile omma palwekirja kõrwa moisa herra lubbakirja pannema, et ta on lubba sanud maal trahteri kohta wõtta, ja kameraalhowi kohhus määrab jedda hinda, mis ta kronule ülle patenti rahha, trahteri piddamise ette peab maksma, ja annab ühhe kirja, kellega ta rentereist patenti wõib

sada. Need pabberid ja renterei kwiitung, et ta Kameraal-howiſt määratud rahha on maksnud, paneb temna omma palwekirja kõrwa ja wöttab ſiis kreis akſiſi-wallitſuſeli patentilehhe wälja.

III. Jokide mümiſeſt.

14) Se õigus maal jokifi müa kõrtſudes, öllepoe-des, trahterides ja ajaldaste mümiſe kohtades, on agga ükſi moisnikude pärralt, ja uad woitwad omma õigufi teiſte kätte rendi peale anda; liinades on iggäühhel, kes kauplemiſe-pilletit on oſtnud, mümiſeks õigus, kui ta liina maiſtrati- ehk wogtei-kohtuſt on lubba ſanud.

15) Kronumehhed, kes alles teniſtufes on, koggu-duſe-kohtu liigmed, Sudid, inimieſed, kes kaela-kohtu alla on langenud, ka niſugguſed, kes küil on kohtuſt lahti ſa-nud, agga ſüüſt mitte lahti moiſtetud, kui ſii ſeiſuſe õi-guſe kantaw, ja ſellega ühhendud trahwide alla paanew on, ei olle lubba nimmetud mümiſe kohti rentida egga nende ſees müjad olla.

16) Kronu mehhed, kes pilleti peal on, ſawad lubba jogimajaſi piddada.

17) Jogid, mis ſawad müidud, woib iggäüks oſta, kuſt ta tahhab.

18) Jokifi on keeldud möda majafi, ulitſad, põl-duſi j. n. t. k. mümiſeks wia, ja nendega ümberkäija ja ſöita.

19) Kõrtſudes, kabbakates, ajaldaste mümiſe koh-tades, ſiſſeſöitmiſe kohtades ja trahterites on kõikſuggu

jokisi, kelle pealt affiisi wõetakse, lubba müüa, nagu: wina, piritust, pened napsud, porterit, õllut ja möddu. Wina ei tohhi Cesti- ja Saremal mitte lahjemat kui 43 0/0, ja Narwa-linnas mitte lahjemat kui 38 0/0 Tralles kradi müüa, ja ei ka mitte tagawarraks panna. Õllepoedes on agga lubba porteri, õllut ja möddu müüa.

20) Jogid sawad müüdud kõrtsudes, kabbakates, ajal-
daste müümise kohtades, sisseseõitmise kohtades ja õllepoedes
jomiseks paigal ja kohhal, ja ka ärrawiniseks; agga wina
ei mitte ennam kui 3 wedro ühhe korraga ühhe ostja
kätte, winad ja pened napsud watides, ei mitte ülle 3
wedro, puddelitesse kallatud mitte ennam kui 15 topi,
ehk 30 pole tobised puddelit, õllut ja möddu mitte wa-
tidega waid puddelites, ja ka siin, ei mitte ennam kui
30 puddelit ühhe korraga ühhe ostja kätte. Wina toop-
poedest ei olle lubba wähhem kui $\frac{1}{2}$ puddelit ehk $\frac{1}{10}$
wedro ühhe korraga müüa.

21) Trahteride kohtades ja puhwetides on jokisi
agga lubba müüa jomiseks paigal ja kohhal. Postijamade
peal on üksi tekajatele lubba müüa, agga ei mitte mu-
wisil kui jomiseks paigal ja kohhal.

22) Jokide müümine jomiseks paigal ja kohhal trah-
terites, postijamades, Wa kõrtsudes ja sisseseõitmis-
se kohtades, on lubba igga juruse mõedudest ja karawwidest
müüa; linna kõrtsudes peab kõrtsmik ostjatele wina müüma
tempeltatud wass mõedudega. Needsinnatsed mõedud pea-
wad ollema: wedro, kruuska ja tšarki; 10 kruuskat peawad
wedro peale läima, 10 tšarki kruuska peale ja ühhe tšarki

peale 2 poolt tsarki. Napsusi, porteri, öllut ja möddu woib puddelites müa.

23) Nende mümise kohtade peal woib iggast feltstist jokisi ni palju warraks piddada, kui tarwis on, agga nad peawad mümise toas seisma; agga öllut on lubba isseärranes jäkeldritesse panna.

24) Üllewel nimmetud kohtades ei olle mitte lubba öllut pruulida, ei napsusi walmistada, egga wina rohtude peale wallada ja sedda maggufaks tehha.

25) Egga mümise kohhas peawad winast tehtud jokid, nagu napsud ja pened napsud klaas noudes sama hoitud, mis $\frac{1}{100}$ kummi 1 wedro surused on, ja kelle peal etikette-pabber ja wabriku pitser peab ollema; ja nõnda ei tohhi ka wadid ehk ankrud, kus sees neid hoitakse, wähhemad kui $\frac{1}{4}$ wedro olla, nende suud peawad pitseritud, kranid sissekruitud ja wabriku pitseriga külge kinnipandud ollema. Kes wabrikust ankru wiisi napsusi ostab, se peab sealt ühhe prowi puddeli sest winast, mis ankrus on, ennesele wõtma, mis wabriku pitseriga on kinnipandud ja kelle külges üks järlik on. Selle peal peab wabriku nimmi, ärrasaatmisse aeg, napsu feltis ja kangus, wadi ehk ankru surus ja nummer ülleskirjutud ollema.

26) Watidest ja ankrutest ei olle mu wiisi peal lubba müa, kui agga kranist lasta seddamöda kui tarwis on, ilma et pitserid sawad rikkunud. Prowi puddelit ei tohhi enne lahtiwötta egga ärraprulida kummi ankur ehk

maat tühhi on; iggast napsufeltsüst ei tohhi mitte eunam, kui üks nou korraga lahtipiddada.

27) Iggas jogimüümise kohhas, kus temma perre-mees isse kaupa ei müü, peab üks inimenne ollema, kes nende trahwide alla langeb, kui nendefinnatste jogimüümise seadmiste wastu nõnda saab eksitud, et peale rahha trahwid weel teised sawad peale pandud.

28) Igga müümise koht peab wäljastpool ühhe sildiga ollema ärramärkitud, kelle peale on kirjutud mis seltüst müümise koht on; müümise kohha toas peab kauplemise- ehk kommi-pillet, patenti-kirri jokidemüümiseks ja tubbaka-pillet nähtawas kohhas seina peal seisma.

29) Ühhel jogimajal ehk kabbakal liina sees, ei pea mitte ennam kui üks kamber ollema, mis allumises maja korras asset, ja kellel üks uks on, mis ei majal kui ulitsjal wäljakäib.

30) Aljaldaste jokide müümiseks ei olle mitte lubba kindlad honed ehhitada, waid nad peawad, 1-se Aprili-ku päwast, kummi 1-se Oktobri-ku päwani, laua poedes ehk tellides sama asjutud; agga sedda teist aega aastas woiwad nemmad ka majades üllespandud sada, mis jures 29-ma punkti seadmised tullewad tähhele panna.

31) Aljaldaste jokide müümise kohtades, jogimajades ja kabbakates on liinades agga lubba külma sakuskat piddada.

32) Iggas toas, mis jokide müümiseks on wöetud, peab sama kassimise ja puhhastamise eest hoolt kantud, ja ei pea seal mitte ridu egga tülli fallitama.

33) Jogimajades, kabbakates, kõrtsjudes ja ajaldaste jofide müüiste kohtades, ei olle mitte lubba pilli ajada, egga muud lustimängisi ülleswõtta, ei kaarta, egga müüwelid ja tampretti mängida.

34) Ühhegis jogimüümise kohhas ei pea lüderlikud naesterahwa seltsi sama sallitud.

35) Jogid sawad seddamõda müüdüd, kui müja ja ostja issekeskis teine teisega leppiwad, ja hinda määravad.

36) Jogid peawad head seltsi ollema, ja mitte asjadega seggatud, kellest terwisele kahju tulleb.

37) Jofisi on jogimajades, kõrtsjudes, kabbakates ja ajaldaste müümise kohtades talwe ja süggise ajal hommiku kellu 7-mest, suwwi ja kewwade ajal päwa tounmifest, kunnii öhtu kellu 10-neni lubba müia. Siinades ja latade peal, jagu ladad petud kus tahhes, sesthammast ajast kunnii öhtu kellu 11-neni; öllepoedes ei olle ka öhtu lubba ennam pärrast kellu 11-end müia.

38) Pühhapäiwil ja pühhade ajal on jofide müümine Summala tenistuse ajal keeldud; maal kõrtsjudes on sel ajal agga tekäijatele üksi lubba müia.

39) Sel ajal, kui kogguduse kokkutullemised sawad küllades petud, on wiina müümine jomiseks paigal ja kohhal ni kawa keeldud; kunnii needsiinnatjed noupiddamised kestawad.

40) Jogid peawad selge rahha pärrast sama müüdüd, ja ei mitte süggise peale wilja ette, ei riete, noude ehk muu pandi asja wastu, egga wilja ja peatoiduse krami ette sama wõlgu antud. Otse nõnda sawad ka wiina kaupmehhed

keeldud, et nemmad mitte winaga rahha maksud ei tasju, egga wina ette ommad wölldad mahha ei tingi, egga ka wina peale wölgu ei wötta, ja ommale jelle ette tööd ei lasje tehha.

41) Neile, kes weel täie ealdased ei olle, on wina ja teisi jofisi keeldud paigal ja kohhal müa.

42) Wina kaupmehhed ja müjad ei tohhi ostjatele ni palju wina jomiseks anda, et mele mõistus ärrakaub, ja juhtub se fõrd sündima, siis on wina-müja kohhus se peale kowwaste wadata, et üks nisuggune joobnud inimene teiste jalge alla ei jä, egga kuidagi kahju ei ja. Müja peab kõikpiddi temma eest wastama. Sawad temma asjad ärrawarrastud, siis peab müja neid maksma; rikub temma omma ihhu termist ja murrab omma lu liikmed, siis peab temma omma kulluga tedda arstima, agga kui ta joobnud pea läbbi surma sai, siis se jogimüja saab kahheks, kummi neljaks kuuks wangitorni pandud.

43) Kui wina kaupmehhed ifka jälle ueste wina mümise seadmiste wastu ekšiwad, ka siis, kui nisuggused ekšimised ei olle iggakord üllesantud, woiwad mümise kohha ümberkaudsed inimised, ni pea kui surem hull neist sega enam rahhul ei olle, kohtu-wannemad, kessel seks lubba on, palluda et nisuggused mümise kohhad sawad kinnipandud, et küll õiguse järrel nende aeg weel mitte ümber ei olle.

IV. Tubbaka, siggari ja papirossi müümiseft.

44) Kõrtsides ja nende teiste siin nimmetud koh-
tades, kus jogid sawad jomiseks paigal ja kohhal müüdud,
on agga lubba tubbakast, siggarid ja papirossi paigal ja
kohhal põlletamise tarwis müa. Tahhab legi tubbakast,
siggariid ehk papirossid ärrawimiseks müa, siis peab temma
tubbaka kraam-poe pilleti ommal ostma.

45) Needsümatjed wina müümise kohhad peawad
iggauks selle õiguse ette, et kauplemise kohhas on lubba
pipu, siggarid ja papirossi põlletada, — olgo küll et
kõrtsukäja omma tubbakast põlletab, — rentereist ühhe
tubbaka põlletamise pilleti selle hinna ette ostma, kui 11-mas
punktis on ööldud.

46) Ilma pandarollideta ei olle mitte lubba sig-
garid, papirossid ja kartuse tubbakast piddada egga müa,
ja nisuggused siggarid, papirossid ja kartuse tubbakad sawad
käest ärrawõdetud, mis pandarollide al ei olle; otse nõnda
on keeldud, et ükski ei tohhi siggarid teha, ja omma
tehtud siggarid ja papirossid müa. Siggariid ja papirossid
peawad pandarollide al, pabberite ja kastide sees seisuma,
kellega nad on ostetud, ja sealt seeft järgestiku müüdud
sama, agga lahti ei tohhi nemmad kuski polel müümise
kohhas olla.

47) Se, kelle käes üks müümise koht on, kus sees
tubbakast, siggarid ehk papirossi sawad müüdud, olgu
ärrawimiseks, ehk olgu põlletamiseks paigal ja kohhal,

wastab kõikipiddi selle eest, mis need, kes temma asemel müüvad, tubbaka-seadmiste vastu eksiwad.

48) Kõrtsjutes ja teiste jogimüümise kohtades on keeldud kõikisuggu muud kaupa angeldamiseks piddada. Kui niisugguste kohtade perremees ka mu kaubaga tahhab angeldada, siis woib se agga poedest sündida, mis küll ühhe kattukse al jogimüümise kohhaga woiwad olla, agga ei mitte ühhes toas.

49). Kui kegi nõndawisi, kui siin nimmetati, tahhab kaubelda, ja et tal küll kauplemise-pillet on, peab ta segipärrast weel igga poe ette, mis ta tahhab piddada, ka ühhe poe-pilleti ostma, ja kui ta ühtlasi ka tubbakaga ja siggaritega tahhab kaubelda, siis peab temma peale sedda weel ühhe tubbaka kraam-poe-pilleti ostma, nagu 44-ma punktis on ettepanud. Üks niisuggune tubbaka-kraam-poe-pillet maksab:

Talliinas,	10 rubla,
teiste kohtades	5 „

50) Poedest ei olle mitte lubba siggarid ja papirosid tüf awal müüa, egga tubbaka kastid ja siggari pakkid lahti piddada.

